

Becsei Vesszős György freskója
(Fotó: Csefalvay Gusztáv és a plébánia
hivatal)

Pár éve kezdetét vette a zselízi Szent Jakab-plébániatemplom fokozatos felújítása. Előbb a tetőszerkezet csinosodott meg, aztán a templom körüli terület, ahol szobrot kapott az innen származó Fischer-Colbrie Ágoston; majd átépítették a templom fűtésrendszerét, illetve más munkálatokra is sor került.

Emellett meg kell említeni, hogy közel egy évszázad után újra sípos orgona hangja tölti be a szent falakat, mivel a második világháborúban tönkrement orgonához hasonló felújított orgonát vásárolt a helyi egyházközség. A templom megújulása elsősorban Stanislav Illés esperes áldozatos munkájának köszönhető.

A felújítási munkálatokat a magánadakozók mellett évről évre az állami intézmények is támogatják. A szlovák kulturális minisztérium évenkénti hozzájárulásából igyekeznek a gótikus templom eredeti stílusjegyeit visszaállítani, melyek legfőképpen a zselízi Mézes Árpád restaurátor mesteri munkáját dicsérik. Ennek részeként cserélték ki a szentély gótikus ablakait, rekonstruálták a faragott kő attribútumokat.

A kulturális tárca idén is mintegy 15 ezer eurót nyújt a munkálatok folytatására, melyből a szentély külső falain végeznek el javítási munkákat. Ugyanakkor a plébániahivatal pályázatot nyújtott be a magyar kormány Emberi Erőforrások Minisztériuma Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága egyházi épített örökség védelme című kiírására is. Itt a zselízi több évszázados freskók állapotának konzerválására és felújítására

igényeltek és nyertek támogatást, így mintegy 2 490 000 forintot, több mint 8 ezer eurót a templom legértékesebb freskójának, Becsei Vesszős György Végítéletének restaurálására fordíthatnak.

A freskó művészettörténeti szempontból egyedülállónak számít a maga nemében, ugyanis a freskók legtöbbször általában szenteket, bibliai jeleneteket ábrázol, ez viszont a helyi hűbérúr, Becsei Vesszős György ítéletét ábrázolja egyfajta képregényszerű elrendezésben.

Becsei Vesszős Györgyöt I. Anjou Lajos magyar király egyik leghűségesebb embereként tartották számon. Testvérével egyetemben a király bizalmi köréhez tartozott. Szolgálatiért előbb ispáni címet, majd visegrádi várnagyságot kapott. Érdemeit leginkább az első nápolyi hadjáratban (1347-48) szerezte. Egyes elmondások szerint ő végezte ki a király testvére, András egyik gyilkosának vélt Durazzói Károlyt, és több mint 250 embert ölt meg.

Az impozáns kép több szempontból is különlegesnek számít. Egyrészt, mert nem szentet ábrázol, pedig abban a korban ez ritkaságnak számított. Másrészt latin szövegeket tartalmaz, holott a középkorban kevesen tudtak olvasni. Így mintha csak üzeni akartak volna vele az utókornak.

A képet Becsei lánya készítette egy olasz mesterrel, akit egyes források Mátéként emlegetnek. A falikép 165×190 centiméteres, a közepén Becsei látható a halálos ágyán fekve. Körülötte a mennyei „ítélőszék”: Isten, a Sátán, az Őrangyal, de megjelenik rajta Jézus és Mária is. A pokol

szolgája sorolja az elkövetett bűnöket, hogy lelke az alvilág martalékává váljon, a többiek pedig közbenjárnak érte. Maga Krisztus szól az üdvösségéért, s végül bűnbocsánatban részesül.

Ezen jegyeknek köszönhetően az egyedi falikép európai és világszinten ugyancsak kuriózumnak számít, és történelmi berkekben is elismertségnek örvend.

Az említett freskó mellett másik három, még teljes terjedelmében fennmaradt freskó található a templomban, melyek szintén felbecsülhetetlen értékűek, bár nem számítanak olyan kuriózumnak, mint az előzőekben említett. Mindhárom a templom déli, illetve délkeleti falán helyezkedik el. Kettő a nyolcszög alakú szentélyben, míg a harmadik már a hajó elején.

A zselízi Szent Jakab-plébániatemplom fokozatos felújítása (Fotó: plébániahivatal)

A leghátsó két részre oszlik, a felső Veronika kendőjét ábrázolja, az alsó pedig Jézus temetését. Ennek együttes mérete 251×217 cm. A harmadik faliképnek is hasonlóak a méretei (220×200 cm), ez Szent Mártont és feltehetőleg Szent Lénárdot jeleníti meg.

Ennek a képnek is van egy érdekessége. Első ránézésre sokan talán észre sem veszik, hogy az ábrázolt ló lábai lépéskor ugyanazon oldalon vannak a levegőben. Természetesen általában a lovak is lábváltva lépdelnek, de idomítással megtaníthatóak erre, melyet poroszkálásnak neveznek.

Hogy ez Szent Márton korában, a IV. században, esetleg a freskó keletkezésekor, a XIV. században használatos lovaglási mód volt-e, azt nem lehet tudni. De ha igen, akkor is felmerülhet a kérdés, hogy a mester szándékosan ábrázolta-e így Mártont a lovon, vagy pusztán tévedésből. A lényegen viszont ez nem változtat.

Jelenleg négy freskó található meg a templomban, ám egy restaurálási feltárás fényt derített egy korábbiak a részletére is, mely Szent Cecíliát és Szent Borbálát ábrázolta egykoron a szentély északkeleti részén.

Erről több jó minőségű fotó is árulkodik. Egy darabja ugyan előkerült a vakolat alól, ám a többi része valószínűleg nagy mértékben megrongálódhatott a világháborúban a templomot ért detonáció során.

Becsei freskójának restaurálása mellett ennek az eltűnt freskónak a reprodukálása is napirenden van. Bár egyelőre nem eredeti helyére, a vakolatra, hanem vászonra, de Szűcs László, a méltán híres zselízi festőművész vállalta a freskó újraalkotását a fotók alapján. Elkészülte után pedig az eredetinek a helyére kerül.

„Úgy gondolom, méltó emléket állít a sajnos már eltűnt zselízi értékeknek is” – mondta el a restaurálási fejleményekről Csonka Ákos, a reprodukció megalkotásának és a Becsei

Megújul Becsei Vesszős György freskója Zselízen

Írta: Administrator

2017. október 03. kedd, 13:30 -

Vesszős-féle freskó restaurálásának egyik kezdeményezője.

(felvidek.ma)